

Fənn sillabusu

İxtisasın şifri və adı: 6007002- "Bağçılıq və tərəvəzçilik"

Fakultə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Aqrar elmlər

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Bəzək bağçılığı (Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi Elmi Metodik Şurasının "Kənd Təsərrüfatı" bölməsinin 09.01.2009-cü il tarixli iclasının qərarı protokol N 22/1 ilə təsdiq edilmişdir).

Kodu: İPF-B13

Tədris ili: I (2025/2026)

Semestr: II (yaz)

Tədris forması: Əyani

Tədris yükü (saat) : Cəmi: 90 saat. Auditoriya saati 30 saat. (15 müh., 15 lab.).

AKTS üzrə kredit: 3 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: biol.e.ü.f.d. dos. Məmmədov Zülfü Məmməd oğlu

Məsləhət günləri və saati: III - cü gün saat 15³⁰ -16¹⁵

E-mail ünvanı: xammolu57@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş, Füzuli küçəsi, 170, a

III. Tövsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri

Əsas ədəbiyyat:

1. Həsənov Z.M., Əliyev C.M. Meyvəçilik, Bakı, 2011, 519 s.
2. İbadlı O., Ağamirov Ü., Bayramov A. Gülçülük B., 2003
3. İbadlı O., Mehdiyev A. Abşeron şəraitində sarmaşan bitkilərin becərilməsi. B. 2006
4. Хессайон Д.Г. Все о саде за которм легко ухаживать. М. 2006
5. Хессайон Д.Г. Все о декоративных деревьях и кустарниках. М. 2007
6. Хессайон Д.Г. Все о клумбовых растениях, М. 2008
7. Жадко С.В., Декоративное садоводство и цветоводство [Текст]: тексты лекций по спецкурсу для студентов специальности 1 – 31 01 01-02

Əlavə ədəbiyyat:

1. Хессайон Д.Г. Все о розах. М. 2008
2. Энциклопедия садового цветоводства. М. Олма-Пресс, 2003
3. Internet resurslari.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Program tədris planında " Bəzək bağçılığı " fənni üzrə nəzərdə tutulmuş bütün məsələləri əhatə edir. Tələbə bu proqram əsasında formalı ağac və kolların yaradılmasında istifadə edilən mexanizmlər, qurğular, dayaqlar, alət və avadanlıqlarla tanış olur, onların istifadə yollarını öyrənir, hər bir bəzək formasının yaradılması prinsipini mənimsəyir, onun praktiki icrasını həyata keçirir və landşaft quruculuğunda onların yerini müəyyənləşdirməyi öyrənir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar

aiddir: 20 bal laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviuma görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərsi başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar bilir.
- 8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qusurlara yol verir
- 7 bal – tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür
- 5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir
- 4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir.
- 1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var
- 0 bal – suala cavab yoxdur

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semester nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

91-100 bal	əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Kafi	D
51-60 bal	Qənaətbəxş	E
51-baldan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməlidir.

X. Təqvim planı: Mühazirə - 15 saat, laboratoriya - 15 saat. Cəmi 30 saat.

No	Mühazirə mövzuları	Saat	Tarix
1.	Mövzu: Bəzək bağçılığı fənninə giriş Plan: 1. Bəzək bağçılığı fənninin predmeti. 2. Bəzək bağçılığı fənninin məqsəd və vəzifələri. 3. Bəzək bağçılığı fənninin digər elmlərlə əlaqəsi 4. Bəzək bitkilərinin morfolojiyası 5. Bəzək bitkilərinin müxtəlif formaları (ağac, kol və s.) 6. Bitkilərin böyümə və inkişafında xarici şəraitin rolu Mənbə: [1.2.4.7.8.]	2	
2.	Mövzu: Bəzək bitkilərinin artırılması Plan: 1. Bəzək bitkilərinin toxumla artırılması. 2. Toxumların tədarükü və saxlanması 3. Toxumların səpin və cücərdilmə qaydaları 4. Pikirovka 5. Bəzək bitkilərinin vegetativ artırılması 6. Bığcıqlar, soğanaq və kök yumruları ilə çoxalma 7. Qələm və yarpaqların kökləndirilməsi 8. Basma ilə çoxaltma 9. Calaq ilə çoxaltma	2	

	10. Mikroklonar çoxaltma Mənbə: [1.2.3.7.8]		
3.	Mövzu: Bəzək bitkilərinin becərilməsi Plan: 1. Bitkilərin gübrələnməsi 2. Bitkilərə qulluq və aqrotexniki tədbirlərin aparılması 3. Mulçalama 4. Növbəli əkin 4. Bitkilərin budanması 5. Əlverişsiz hava şəraitindən bitkilərin qorunması 6. Bəzək bitkilərinin xəstəlik, zərərvericiləri və onlara qarşı mübarizə tədbirlərinin aparılması Mənbə: [1.2.4.7.8]	2	
4.	Mövzu: Birillik və ikiillik bəzək bitkiləri. Plan: 1. Birillik bitkilərin yaranması 2. Birillik bitkilərdən istifadə 3. İkiillik bitkilərdən istifadə 4. Birillik və ikiillik bitkilərin səpini, əkini və qulluq 5. Birillik və ikiillik bitkilərin çoxaldılması Mənbə: [1.3.7]	2	
5	Mövzu: Bəzək bağçılığında çoxillik bitkilərin istifadəsi Plan: 1. Çoxillik bitkilərin xarakterik xüsusiyyətləri və formalaşma şəraiti 2. Azərbaycan şəraitində becərmək üçün bitkilərin düzgün seçilməsi 3. Çoxillik bitkilərin istifadəsi 4. Çoxillik bitkilərin bağda yerləşmə prinsipləri 5. Çoxillik bitkilərin əkin formaları 6. Çoxillik bitkilərin əkini üçün torpağın hazırlanması 7. Çoxillik bitkilərin əkini 8. Çoxillik bitkilərə qulluq 9. Çoxillik bitkilərin çoxaldılması 10. Soğanaqlı və kökyumrulu bitkilər Mənbə: [1.3.7.8]	2	
6.	Mövzu: Dekorativ ağac və kollar Plan: 1. Bəzək bağçılığında iynəyarpaqlı bitkilərin istifadəsi 2. Bəzək bağçılığında həmişəyaşıl ağac və kol bitkilərinin istifadəsi 3. Bəzək bağçılığında qışda yarpağını tökən bitki növlərinin istifadəsi 4. Bəzək bağçılığında sarmaşan tipli bitkilərin istifadəsi 5. Dekorativ ağac bitkilərinin əkininin ümumi qaydaları 6. Dekorativ ağac bitkilərinin çoxaldılması Mənbə: [1.3.7.8]	2	
7.	Mövzu: Gülçülükdə bədii prinsiplərin həlli Plan: 1. Landşaft dizaynında rəng 2. Bağ kompozisiyasında dominantlıq 3. Kompozisiyada ritm və simmetriya 4. Yaşıllaşdırmada dekorativ bitkilərin seçilməsi	2	

	Mənbə: [2.7.8]		
8.	Mövzu: Gülçülük və dekorativ bağçılıqda əsas tərtibat növləri Plan: 1. Çiçəklik 2. Düzbucaqlı çiçəklik 3. Bordyur 4. Miksborder 5. Ərəb tərzli 6. Qrupla əkin qaydası 7. Qayalıq 8. Qazon 9. Sututar 10. Canlı çəpər 11. Şaquli yaşıllıq 12. Konteynerlərdə yaşıllaşdırma Mənbə: [2.7.8]	1	
	Cəmi:	15 s.	

No	Laboratoriya işləri	Saat	Tarix
1	Bəzək bitkilərinin morfoloqiyası və böyümə xarakterinə görə qruplaşdırılmasına aid şəkillərin çəkilməsi	2	
2	Bəzək bitkilərinin böyümə və inkişafını əks etdirən canlı güşənin hazırlanması və uyğun şəkillərin çəkilməsi	2	
3	Bəzək bitkilərinin artırılması yollarına aid əyani vəsaitlərin hazırlanması (müxtəlif qablarda əkilmə qaydaları)	2	
4	Toxumların toplanması, qurudulması, təmizlənməsi, saxlanması, səpilməsi və cücərdilməsi qaydaları	2	
5	Qızılgül bitkisinin laboratoriya şəraitində qələmlə artırılması	2	
6	Çətir formalarının yaradılması qaydalarının bitkilər üzərində əyani nümayişi və şəkillərin çəkilməsi	2	
7	Çiçəklik və dekorativ dizaynın əsas növlərinə aid sxem və şəkillərin çəkilməsi	2	
8	Bəzək bağına aid layihənin hazırlanması	1	
	Cəmi:	15 saat	

XI.Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

- Fənnin öyrənilməsi nəticəsində **tələbə bilməlidir:**
- Formalı ağac və kolların yaradılmasında istifadə edilən mexanizmlər, qurğular, alət və avadanlıqlardan istifadə qaydalarını;
- hər bir bəzək formasının yaradılması prinsipini;
- landşaft quruculuğunda ağac və kolların yerini müəyyənlədirməyi.

Tələbə bacarmalıdır:

- sorğu və məlumat mənbələrindən istifadəni ;
- sərbəst işləməyi;
- kursun mövzuları üzrə elmi və metodik ədəbiyyatlarla işləməyi, elektron vasitələrdən istifadə etməyi;
- təbii ekosistemlərdə bitki populyasiyalarında müşahidə və təcrübi tədqiqatlar aparmaq;
- İKT - dan və elektron resurslardan istifadə etməyi.

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimatlar və müzakirələr;
- müstəqil iş,araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş)
- problemlərə əsaslanan tədris;
- sahə işləri;
- qrup qiymətləndirməsi;
- ekspert metodu;

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- FTN 1.** Bəzək bağçılığının inkişaf tarixini, müasir vəziyyətini və inkişaf perspektivlərini bilmək;
FTN 2. Bəzək bitkilərinin təsnifatını öyrənmək, bitkilərin istifadə istiqamətlərini müəyyənləşdirmək;
FTN 3. Bəzək bitkilərinin böyümə və inkişaf qanunauyğunluqlarını öyrənmək, ətraf mühit amillərinə münasibətinə görə bəzək bitkilərini qruplaşdırmağı bacarmaq;
FTN 4. Bəzək bitkilərinin çoxaldılması yollarını müəyyənləşdirmək, bəzək bitkiləri üzrə əkin - səpin materialının istehsal və tədarük texnologiyasını mənimsəmək;
FTN 5. İynəyarpaqlı bəzək bitkiləri qrupunun nümayəndələrini tanımaq və istifadə istiqamətlərini bilmək;
FTN 6. Enliyarpaqlı bəzək bitkilərinin nümayəndələrini tanımaq və istifadə istiqamətlərini bilmək.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollokvium sualları.

I kollokvium sualları

1. Bəzək bağçılığı fənninə predmeti və digər elmlərlə əlaqəsi
2. Bəzək bağçılığı fənninin məqsəd və vəzifələri
3. Bəzək bitkilərinin morfologiyası
4. Bəzək bitkilərinin müxtəlif formaları
5. Bitkilərin böyümə və inkişafında xarici şəraitin rolu
6. Bəzək bitkilərinin toxumla artırılması
7. Bəzək bitkilərinin vegetativ artırılması
8. Bitkilərin gübrələnməsi
9. Bitkilərin budanması
10. Bəzək bitkilərinin zərərvericiləri və onlara qarşı mübarizə tədbirləri

II kollokvium sualları

1. Birillik bitkilərin istifadəsi
2. İkiillik bitkilərin istifadəsi
3. Çoxillik bitkilərin xarakterik xüsusiyyətləri
4. Azərbaycan şəraitində becərmək üçün bitkilərin düzgün seçilməsi
5. Soğanaqlı və kökyumrulu bitkilər
6. Bəzək bağçılığında iynəyarpaqlı bitkilərin istifadəsi
7. Bəzək bağçılığında həmişəyaşıl ağac və kol bitkilərinin istifadəsi
8. Bəzək bağçılığında sarmaşan tipli bitkilərin istifadəsi
9. Landşaft dizaynında rəng
10. Bağ kompozisiyasında dominantlıq

XVI. İmtahan sualları:

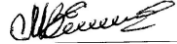
1. Bəzək bağçılığı fənninin predmeti, məqsəd və vəzifələri.
2. Bəzək bağçılığı fənninin digər elmlərlə əlaqəsi.
3. Bəzək bitkilərinin morfologiyası.
4. Bəzək bitkilərinin müxtəlif formaları (ağac, kol və s.)
5. Bitkilərin böyümə və inkişafında xarici şəraitin rolu
6. Bəzək bitkilərinin toxumla artırılması
7. Toxumların tədarükü və saxlanması
8. Toxumların səpin və cücərdilmə qaydaları
9. Pikirovka
10. Bəzək bitkilərinin vegetativ artırılması

11. Bitkilərin gübrələnməsi
12. Bitkilərin budanması
13. Bəzək bitkilərinin xəstəlik və zərərvericiləri və onlara qarşı mübarizə tədbirləri
14. Birillik bitkilərin istifadəsi
15. İkiillik bitkilərdən istifadə
16. Birillik və ikiillik bitkilərin səpini, əkini və qulluq
17. Çoxillik bitkilərin xarakterik xüsusiyyətləri və formalaşma şəraiti
18. Azərbaycan şəraitində becərmək üçün bitkilərin düzgün seçilməsi
19. Çoxillik bitkilərin əkini üçün torpağın hazırlanması və əkini
20. Soğanaqlı və kökyumrulu bitkilər
21. Bəzək bağçılığında iynəyarpaqlı bitkilərin istifadəsi
22. Bəzək bağçılığında həmişəyaşıl ağac və kol bitkilərinin istifadəsi
23. Bəzək bağçılığında qışda yarpağını tökən bitki növlərinin istifadəsi
24. Bəzək bağçılığında sarmaşan tipli bitkilərin istifadəsi
25. Dekorativ ağac bitkilərinin əkininin ümumi qaydaları
26. Landşaft dizaynında rəng
27. Bağ kompozisiyasında dominantlıq
28. Kompozisiyada ritm və simmetriya
29. Yaşıllaşdırmada dekorativ bitkilər
30. Çiçəklik
31. Düzbucaqlı çiçəklik
32. Bordiyur və miksborder
33. Qazon
34. Sututar və canlı çəpər
35. Konteynerlərdə yaşıllaşdırma

"Bəzək bağçılığı" fənninin sillabusu **6007002** - "Bağçılıq və tərəvəzçilik" ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus « Aqrar elmlər» kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (07 yanvar 2026 - cı il protokol № 05).

Fənn müəllimi:

dos. Z.M.Məmmədov

Kafedra müdiri:

dos. İ.C.Kərimov